

Oponentský posudek bakalářské práce *Definice umění* (Lucie Vrkotová)

Předkládaná bakalářská práce seznamuje čtenáře s částí debaty o definici pojmu umění, která probíhala zejména ve druhé polovině dvacátého století mezi analyticky orientovanými estetiky a filozofy umění. Text svým členěním sleduje jednu možnou interpretaci vývoje této debaty, i když o vývoj v historickém slova smyslu jde jen částečně (procedurální, institucionální či historizující přístup k definici pojmu umění byl rozvíjen i dlouho poté, co Goodman vydal své *Jazyky umění* anebo i *Způsoby svět tvorby*, které autorka práce cituje jako hlavní zdroje funkcionalismu coby přístupu nahrazujícího proceduralismus). Práce je rozdělena na čtyři základní části: historický úvod, který nabízí stručný přehled vývoje chápání pojmu umění od antiky do dvacátého století, a tři kapitoly věnované třem fázím moderní diskuse o pojmu umění (antiesencialismus – důkladná prezentace Weitzovy kritiky tradičních definic a na ni navazující Mandelbaumova reakce; procedurální definice – Danto, Dickie a Wollheimova kritika; funkcionalismus – Goodman a srovnání jeho sémiotického přístupu se strukturalismem Jana Mukařovského).

Zvolený výkladový postup považuji za legitimní; jak jsem již uvedl, vychází z jednoho dnes již standardního „čtení“ této debaty. Jednotlivé kapitoly druhé části na sebe logicky navazují, základní argumenty ve prospěch i proti probíraným pozicím jsou jasně představeny a čtenář se v postupu debaty dokáže dobře orientovat. Autorka píše srozumitelně a čtivě, její výklad je přehledný, jazykový projev kultivovaný a žádné závažnější stylistické, ani gramatické nedostatky bych její práci nevytkl (několik menších chyb: nestandardní spojení „podpůrci teorie,“ s. 22, „pojídlo dvou teorií,“ s. 49 působí neobratně; zbytečné uvádění původního znění cizojazyčných citátů, které jsou v hlavním textu přeloženy, v poznámkách pod čarou).

Za nejzdařilejší ze všech čtyř základních částí práce považuji oddíl věnovaný antiesencialismu a polemice s ním. Weitzova základní studie je pečlivě prezentována a jednotlivé části její argumentace postupně kriticky komentovány.

Na druhou stranu, práce trpí jedním významnějším nedostatkem: Autorka se při návrhu koncepce práce nechala příliš ovlivnit „příběhem“ debaty, který nabízí překladová antologie *Co je umění?* (případně disertace Denise Ciporanova, s níž autorka také pracovala a z níž do značné míry antologie vychází). Tato skutečnost samotná pochopitelně ještě nezakládá žádnou výtku; problémem ovšem je, že v důsledku převzetí základního rozvrhu své práce a rezignace na užší tématické vymezení své práce, se autorce nedostává prostor k bohatšímu rozvedení žádné z představených teorií. První část práce, překrývající se s Ciporanovým historickým úvodem ke zmiňované antologii, tento problém dokládá nejvýmluvněji: jedná se o velmi povrchní přehled, který zcela postrádá jakýkoli autorčin vklad a s ohledem na navazující, stěžejní části práce je postradatelný. Druhým obdobně působícím momentem je srovnání Goodmanovy a Mukařovského teorie: nepochybně zajímavá myšlenka (kterou opět rozpracovává Ciporanov ve své disertaci), která nicméně v kontextu celé práce působí neorganicky (jako jakási intelektuální zajímavost) a nikde není ospravedlněno její připojení k základní linii výkladu. Práce poté ztrácí jednoznačnější téma, které by překračovalo pouhý výčet několika názorů na definici umění, byť na sebe navazujících.

Je škoda, že autorka například nevěnovala více prostoru otázce, která se jí přímo vynořila na dvou místech práce: jednak během kritiky Weitzových názorů (s. 28) a v závěrečných poznámkách k Dantově a Dickieho proceduralistickým teoriím (s. 40); jak smířit nárok na informativní (řekněme, esenci zachycující) definici s vývojem definovaného jevu? V tomto ohledu se vlastně proceduralisté pokouší o nemožné, a proto jejich snaha selhává: podat

definici zachycující podstatu umění a zároveň ji ponechat otevřenou natolik, aby se dokázala adaptovat na budoucí vývoj (jejich definice je pak oprávněně kritizována jako pouze formální, zachycující jen vnější příznaky jevu samotného).

S ohledem na uvedené poznámky navrhuji bakalářskou práci *Definice umění* k obhajobě s hodnocením ***velmi dobře***.

Štěpán Kubalík